

Příprava ZP zákazníkem pro OCS, manipulace a skladování sterilních ZP

Zpracovala/garant: Bc. Martina Mikurdová, MBA – vrchní sestra Oddělení centrální sterilizace

Počet příloh: 2

Datum: 01.08.2023

Přílohy: 1 Požadavek na sterilizaci A4
2 Požadavek na sterilizaci A5

OBSAH

1	Definice, základní pojmy	3
2	Provozní doba	3
3	Použité zkratky	3
4	Pomůcky a dokumentace.....	4
4.1	Technické předpoklady, pomůcky	4
4.2	Záznamy.....	4
5	Postup	4
5.1	Dekontaminace a příprava instrumentaria.....	4
5.2	Resterilizace ZP v originálním obalu	5
5.3	Materiál připraven pouze ke sterilizaci.....	5
5.4	Příjem sterilního ZP odeslaného z OCS zpět zákazníkovi.....	5
5.5	Pravidla uložení sterilního ZP.....	6
6	Komplikace, řešení možných neshod.....	7
7	Zvláštní upozornění	7
8	Přílohy	8
8.1	Příloha 1: Požadavek na sterilizaci A4	8
8.2	Příloha 2: Požadavek na sterilizaci A5	9

1 Definice, základní pojmy

Pracovní postup definuje postup přípravy a transportu použitých (nesterilních) ZP na OCS, příjem a doporučené skladování sterilních ZP zákazníkovi OCS.

Aktivní zóna: prostor na sterilizačním obalu, který bezprostředně sousedí s vloženým vysterilizovaným ZP.

Oddělení centrální sterilizace (OCS): pracoviště MNO provádějící kompletní předsterilizační přípravu ZP a sterilizaci ZP pro lůžková zdravotnická zařízení a ostatní subjekty poskytující zdravotní či sociální péči.

Datum expirace: datum, kdy končí doba použitelnosti sterilizovaného ZP.

Dekontaminace: proces usmrcení nebo odstranění znečišťujících látek mikroorganismů z ploch a předmětů včetně usmrcení mikroorganismů bez ohledu na stupeň snížení jejich počtu.

Doba expozice: doba, po kterou má být použitý ZP ponořen v dekontaminačním roztoku.

Koncentrace: koncentrace dekontaminačního prostředku je poměr účinné látky k celkovému množství roztoku a obvykle je vyjádřena procentuálně (např. 1 %), poměrně (např. 1:100) nebo objemově (např. 10 ml/1 l).

Resterilizace: následná sterilizace ZP určeného výrobcem k opakovanému použití, u kterého skončila doba expirace, přitom ZP nebyl použit a je v neporušeném sterilizačním obalu.

Zdravotnický prostředek (ZP): nástroj, přístroj, pomůcka, zařízení, materiál nebo jiný předmět a výrobek používaný samostatně nebo v kombinaci, včetně potřebného programového vybavení, který je výrobcem nebo dovozcem určen pro použití u člověka pro účely diagnózy, prevence, léčby, monitorování léčby nebo mírnění nemoci.

2 Provozní doba

Provoz OCS je nepřetržitý – příjem i výdej materiálu – 24/7.

3 Použité zkratky

FTO	foliový transportní obal obsahující jeden nebo více ZP, z nichž každý je zabalen ve svém sterilizačním obalu
MNO	Městská nemocnice Ostrava
OCS	Oddělení centrální sterilizace
PVC	polyvinylchlorid – materiál umělohmotný
ZP	zdravotnický prostředek

4 Pomůcky a dokumentace

4.1 Technické předpoklady, pomůcky

- Dekontaminační nádoby
- Pevná transportní PVC nádoby s víkem označené odesílajícím pracovištěm
- PVC složka pro transport záznamu

4.2 Záznamy

- Požadavek na sterilizaci
- Výdejka

5 Postup

5.1 Dekontaminace a příprava instrumentaria

- Vložte ihned po ukončení výkonu použitý ZP do připravené dekontaminační lázně tak, aby byl **zcela ponořený** v dekontaminačním roztoku.
- Rozložte ZP složený z jednotlivých částí tak, aby byla dekontaminace provedena na všech komponentech ZP.
- Rozevřete nůžky, peány apod. minimálně na 120°.
- Dutý ZP ponořte tak, aby uvnitř nebyla vzduchová bublina.
- Dekontaminujte v prostředí určeném k dekontaminaci nástrojů, který je ve shodě s doporučením výrobce ZP.
- Dodržte koncentraci a čas expozice použitého dekontaminačního prostředku.
- Proveďte oplach dekontaminovaného ZP vodou a osušte opláchnuté ZP jednorázovou utěrkou.
- Vložte takto připravené ZP do pevného transportního obalu, uzavřete víkem.
- Vyplňte průpisem záznam „Požadavek na sterilizaci“ (příloha 1, 2 – tento záznam Vám bude předán po prvním využití služby):
 - uveďte svůj název (ve shodě s uzavřenou smlouvou);
 - uveďte datum odeslání ZP na OCS;
 - запиšte druh použitého dekontaminačního prostředku, koncentraci, čas expozice a jméno pracovníka připravujícího ZP pro OCS;
 - uveďte oficiální název ZP (dle zaslaných Výdejek), na vyžádání lze zaslat seznam evidovaných nástrojů elektronicky:
e-mail: martina.mikurdova@mnof.cz;
 - uveďte počet zaslaných kusů;
 - uveďte požadovaný počet kusů v jednotlivých baleních souprav (např. sutura počet zaslaných kusů 1; počet kusů v balení 4 [peán, nůžky, pinzeta, jehelec];
 - uveďte počet obalů, dle kterých se řídí doba použitelnosti sterilního ZP (1 – doba expirace 6 dnů při vyskladnění z OCS, 2 – doba expirace 12 týdnů při vyskladnění z OCS);
 - запиšte své připomínky do spodní části záznamu „Požadavek na sterilizaci“ do pole „Upozornění nebo sdělení pro pracovníky OCS“, zde uveďte – kdy si předběžně materiál vyzvednete;

- uveďte do záznamu „Požadavek na sterilizaci“ kolonka STERILIZACE formu sterilizace (PARNÍ 134 °C nebo 121 °C, PLAZMOVÁ 55 °C), kterou požadujete a která **MUSÍ BÝT VE SHODĚ** s návodem výrobce ZP;
- vložte originál záznamu „Požadavek na sterilizaci“ do PVC složky, **NIKDY** nekládejte k dekontaminovanému materiálu, záznam nesmí přijít do kontaktu se zaslaným materiálem;
- ponechte si kopii záznamu „Požadavek na sterilizaci“ u sebe pro následnou kontrolu;
- doručte připravený materiál se záznamem „Požadavek na sterilizaci“ na OCS MNO,

5.2 Resterilizace ZP v originálním obalu

- Uložte materiál k resterilizaci do samostatné čisté a dezinfikované dekontaminační nádoby nebo uzavřeného igelitového obalu.
- ZP, který je zaslán k resterilizaci, **NESMÍ** být vybalen z originálního sterilizačního obalu.
- V případě poškození obalu je ZP považován za použitý a musí být podroben kompletní předsterilizační přípravě.
- V případě uložení k dekontaminovanému ZP je ZP k resterilizaci kontaminováno a musí být podrobeno kompletní předsterilizační přípravě.

5.3 Materiál připraven pouze ke sterilizaci

- Jedná se materiál, u kterého nelze z důvodu povahy materiálu (gáza, krytí, náplasti, obvazy apod.) provést kompletní předsterilizační příprava a výrobce doporučuje provést před použitím sterilizaci.
- Dodržte při přípravě materiálu na OCS hygienicko-epidemiologický režim.
- Uložte materiál určený pouze ke sterilizaci do samostatné čisté a dezinfikované dekontaminační nádoby nebo uzavřeného igelitového obalu nebo použijte kartónový obal dodavatele ZP.
- **NIKDY** nevloďte přímo k dekontaminovanému ZP (porušen hygienicko-epidemiologický režim – tento materiál je bez náhrady zlikvidován jako kontaminovaný).

5.4 Příjem sterilního ZP odeslaného z OCS zpět zákazníkovi

- Sterilní ZP je odesíláno z OCS v prvním transportním obalu FTO a v uzavřeném pevném transportním obalu zákazníka, spolu s Výdejkou s uvedeným počtem vydaných balení a cenou,
- Před zahájením manipulace s vysterilizovaným ZP proveďte hygienickou dezinfekci rukou,
- Zkontrolujte:
 - neporušenost transportních obalů;
 - počet přijatých vysterilizovaných ZP s Výdejkou a s kopií záznamu „Požadavek na sterilizaci“;
 - neporušenost sterilizačních obalů;
 - neporušenost a celistvost sterilních ZP;
 - datum sterilizace a expirace uvedené na obale;

- V případě jakékoliv neshody volejte IHNEK vedoucí směny OCS ☎ 596 194 272 nebo vrchní sestru OCS ☎ 596 194 500/ ☎ 605 409 950.

5.5 Pravidla uložení sterilního ZP

V ambulancích může být materiál skladován volně s dobou expirace uvedenou z OCS. Pokud je vysterilizovaný ZP uložen externím zákazníkem v uzavíratelných a dezinfikovatelných skříních, skladovacích nádobách nebo zásuvkách, kde je chráněn před prachem, vlhkem a přímým slunečním světlem, prodlužuje se doba EXPIRACE sterilního ZP (tab. 1).

Datum 12týdenní expirace je uveden na každém jednotlivém balení ZP jako „Prodloužena expirace“ – datum.

V případě, že si na sterilní ZP potřebujete něco poznamenat, pište vždy mimo aktivní zónu.

Tab. 1 Expirace sterilních ZP dle uložení

DRUH STERILIZAČNÍHO OBALU	EXPIRACE STERILNÍHO ZP při vyskladnění z CS nebo VOLNĚ ULOŽENÉHO	EXPIRACE STERILNÍHO ZP CHRÁNĚNÉHO
kontejner s vnitřní netkanou textilií zabalenou obálkovou metodou	12 týdnů	6 měsíců
kontejner bez vnitřní netkané textilie	6 dnů	12 týdnů
papír-fólie – jednoduchý obal	6 dnů	12 týdnů
papír-fólie – dvojitý obal	12 týdnů	6 měsíců
tyvek – jednoduchý obal	6 dnů	12 týdnů
tyvek – dvojitý obal	12 týdnů	6 měsíců
netkaná textilie – jednoduchý obal	6 dnů	12 týdnů
netkaná textilie – dvojitý obal	12 týdnů	6 měsíců
papír přířez – jednoduchý obal	6 dnů	12 týdnů
papír přířez – dvojitý obal	12 týdnů	6 měsíců

Datum prodloužené expirace uveďte na jednotlivě balené ZP vždy mimo aktivní zónu obalu, např. na lištu nad svárem obalu.

6 Komplikace, řešení možných neshod

- V případě poškozeného nebo nefunkčního ZP zjištěného na OCS bude tento ZP sterilizován bez obalu, následně zabalen do FTO, bude vyplněn záznam „Poškozený ZP“ a tento ZP se záznamem „Poškozený ZP“ bude vrácen zákazníkovi. Takto připravené ZP lze předat servisu k opravě.
- V případě nedodaného jednotlivého ZP zapsaného na záznamu „Požadavek na sterilizaci“, bude zákazník informován poznámkou na Výdejce.
- V případě zaslání ZP neuvedeného na záznamu „Požadavek na sterilizaci“ bude tento ZP zapsán a bude vysterilizován a uveden na Výdejce.
- Materiál k **REKLAMACI** označte v záznamu „Požadavek na sterilizaci“ v příslušném políčku křížkem.

7 Zvláštní upozornění

Česko. Ministerstvo zdravotnictví. Vyhláška č. 306 ze dne 12. září 2012, *kteřou se upravují podmínky předcházení vzniku a šíření infekčních onemocnění a hygienické požadavky na provoz zdravotnického zařízení a ústavu sociální péče*. In *Sbírka zákonů. Česká republika*. V platném znění.

MELICHARČÍKOVÁ, V. *Sterilizace a dezinfekce ve zdravotnictví*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 1998. 102 s. ISBN 80-7169-442-8.

PODSTATOVÁ, H. *Hygiena provozu zdravotnických zařízení a nová legislativa*. 1. vyd. Olomouc: EPAVA, 2002. 267 s. ISBN 80-86297-10-1.

Příručka kvality Centrální sterilizace

Příručka: Péče o nástroje, 10. přepracované vydání, 2012,

<https://www.mnof.cz/media/files/klinicka-oddeleni/oddeleni-centralni-sterilizace/dokumenty/pece-o-nastroje-ocs.pdf>

Česká společnost pro sterilizaci, <http://www.steril.cz/>

8.2 Příloha 2: Požadavek na sterilizaci A5

Exspirace 12 týdnů:		Požadavek na sterilizaci				Městská nemocnice Ostrava, p.o.							
						ZK-SM-15/2008-01							
						Vydání č: 5							
Datum	Hod odesláni ze sálu:	Odesilající pracoviště:	Pro OCS připravil:			Nákladové středisko:							
		Prostředek k dekontaminaci:			Expozice:								
Převzala na OCS		Hod. převzetí		Přidělená čísla:									
Vyplní odesilající pracoviště						Vyplní centrální sterilizace							
Statim	Název materiálu	Počet kusů	Počet kusů v obalu	Počet obalů	Reklamacce	Mytí		Sterilizace			Způsob balení	Kód sestry	Počet vydaných balení
						Ruční	Strojové	134 °C	121 °C	50 °C			
Upozornění nebo sdělení pro pracovníky OCS:													
Vydala z OCS:		Hod. odesláni sterilních operačních sít:				Hod. odesláni statimu:							
Platnost od 1.1.2014		V případě potřeby dalších informací volejte tel.:4272											